

Kräfter, Vättern och PFAS

Det finns inga naturliga PFAS-ämnen men det har tillverkats tusentals olika PFAS-ämnen som används i produkter som kläder, brandskum, hudvårdsprodukter, solkrämer, livsmedelsförpackningar och elektronik. I höga doser är ämnena hormonstörande och cancerframkallande. Det finns sannolikt flera negativa hälsoeffekter som ännu inte är identifierade. Gifterna ansamlas i kroppen och bryts inte ner.

PFAS i Vättern

Vättern är en av Sveriges viktigaste dricksvattentäkter och en älskad sjö med bad, fiske, båtliv och naturupplevelser. I augusti rapporterade bl a Svt om att halterna av PFAS ökat i kräfter från Vättern. De omfattas därför av kostrekommendationer så att barn, unga och kvinnor som är eller vill bli gravida inte ska äta kräfter mer än 2-3 gånger per år. Hundratusentals människor får eller kommer också att få sitt dricksvatten från Vättern.

PFAS-utsläppen i Vättern behöver stoppas.

PFAS kommer till Vättern både via regn, industrier runt Vättern och Försvarmaktens utsläpp vid Karlsborg. I Sverige har det varit stora utsläpp av PFAS vid flygplatser där man övat brandsläckning med brandskum som innehåller höga halter PFAS. Det största utsläppet har varit i Kallinge i Blekinge, där svårt PFAS-förorenat vatten runnit ner i kommunens dricksvattentäkt och lett till att hundratals personer drabbats av personskada som innebär en ökad risk för sjukdom. Försvaret i Karlsborg behöver ta ett särskilt ansvar att sanera sina utsläpp liksom övrig industri runt Vättern.

Stoppa försäljning av kläder och textilier som innehåller PFAS

Liberalerna vill införa ett säljförbud mot kläder och textilier som innehåller PFAS. Eftersom PFAS är vatten-, fett- och smutsavvisande används det bland annat i funktions- och träningskläder. Ett förbud är det enda sättet för oss konsumenter att kunna vara trygga när vi köper kläder. Det är mycket svårt att som konsument kontrollera vilka kläder som innehåller PFAS. Genom ett förbud minskas också spridningen av PFAS i miljön. Därför driver Liberalerna att det ska införas ett nationellt förbud mot försäljning av kläder och textilier som innehåller PFAS.

Inför förbud av PFAS i EU

Det enda rimliga är att förbjuda all användning av PFAS som inte är samhällsnödvändig. Därför anser Liberalerna att EU måste ta ett helhetsgrepp för att skydda natur och miljö genom att införa ett förbud av PFAS-ämnen. Förslaget innebär ett tidsbegränsat undantag för medicintekniska produkter och skyddsutrustning. Motstånd till detta finns i kemiindustrin som tycker att förslaget är för radikalt och att man bara bör begränsa användningen i konsumentprodukter. Det räcker dock inte eftersom industrin är den största utsläpparen av dessa farliga ämnen.

Naturen, skogarna, bergen och vattnet är det viktigaste vi har och de behöver skyddas. Inte bara för deras egen skull utan också för att vi som lever i och av naturen ska kunna leva hälsosamt och gott.

Fredrik Wernheden, Liberalerna i Askersund

Rädda oss från PFAS

PFAS hotar våra liv och vårt vatten – nu krävs ett nationellt förbud

Vättern är inte bara en källa till rent dricksvatten för hundratusentals personer, utan även en symbol för den natur vi har ansvar att skydda. I generationer har människor kunnat lita på vattnet från Vättern – men nu hotas denna livsnerv av ett osynligt gift: PFAS.

PFAS, de eviga kemikalierna, har under decennier spridits i vår miljö genom industrin, brandskum och konsumentprodukter – men även genom det omfattande användandet inom försvaret. Dessa ämnen bryts inte ner i naturen och ackumuleras i vatten, mark och i våra kroppar. Forskningen är tydlig: PFAS kan orsaka allvarliga hälsoproblem, som cancer, hormonrubbingar och påverkan på immunförsvaret. Ändå saknas ett heltäckande nationellt förbud i Sverige, och varje dag riskerar vårt dricksvatten att förorenas ytterligare.

Vätterns utsatthet – ett hot mot hela Sveriges vatten

Vi som bor kring Vättern ser redan effekterna av PFAS. Undersökningar visar på höga halter i både vattnet och fiskbeståndet. Samtidigt används Vättern som reservvatten för städer långt bortom dess strandkant. Ett förorenat Vättern är därför ett hot mot hela Sveriges dricksvattenförsörjning.

Det är inte acceptabelt att en sådan risk tillåts fortgå. Vi behöver omedelbara åtgärder och ett tydligt nationellt förbud mot PFAS – inte bara för Vätterns skull, utan för alla Sveriges sjöar, vattendrag och invånare. Samtidigt måste Försvarsmakten ta sitt ansvar och aktivt minska sina utsläpp av PFAS för att skydda våra känsliga vatten.

Liberalerna driver på för ett EU-förbud

Liberalerna har länge kämpat för ett nationellt förbud mot PFAS, men vi nöjer oss inte där. Vi driver frågan aktivt i EU, där de största möjligheterna till förändring finns. Ett europeiskt förbud är avgörande för att stoppa spridningen och minska mängden PFAS som når våra vatten från andra länder.

Sverige bör gå i spetsen och visa att det är möjligt att skydda både miljö och folkhälsa. Med ett nationellt förbud och ett starkt pådrivande för EU-lagstiftning kan vi ge Vättern och andra vatten de bästa förutsättningarna för att förbli rena – idag och i framtiden.

Det är dags att agera – för framtidens skull

Vi står vid ett vägskäl. Antingen låter vi PFAS fortsätta spridas, förgifta vårt vatten och riskera kommande generationers hälsa, eller så tar vi ansvar och inför ett nationellt förbud. Liberalerna i Askersund, och jag som undertecknad, kommer fortsätta kämpa för att rädda Vättern och alla Sveriges vatten från dessa eviga kemikalier. Försvarsmakten måste också vara en del av lösningen, inte problemet.

Politik handlar om mod och om ansvar inför framtiden. Låt oss visa att vi vill skydda det viktigaste vi har – vårt vatten – genom att ta steget mot ett Sverige och ett Europa utan PFAS.

Fredrik Wernheden

Liberalerna i Askersund